

Հավելված
ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս համայնքի ավագանու
2025թ. հունիսի 23-ի N 78-Ա որոշման

**ԳՈՐԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ
ՄԱՔՐՄԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ**

(2025-2029թթ.)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ 1 ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԼԱԿԱՆ	3
2. ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	5
3. ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ ԵՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	6
4. ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԵՐԸ	8
5. ԻՐԱԶԵԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	14
6. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ	16
7. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	18

ԳԼՈՒԽ 2 ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

1. ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐ	19
2. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ	20
3. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆ	24
4. ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ	26
5. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ	26
6. ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՎՈՐՈՒՄ	27

ԳԼՈՒԽ 1. ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս համայնքի Աղբահանության և սանիտարական մաքրման 2025-2029թ.թ. պլան. նախատեսվող վերանայման ամսաթվեր՝ 2026թ. դեկտեմբեր, 2028թ. դեկտեմբեր

Պլանի անվանումը	Գորիս համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման պլան
Պլանավորման մեջ ընդգրկված համայնք, բնակավայրեր	ք. Գորիս, Վերիշեն, Ակներ, Քարահունջ, Որոտան, Բարձրավան, Շուռնուխ, Հարթաշեն, Խնձորեսկ, Ներքին Խնձորեսկ:
Պլանավորման ժամանակաշրջան	2025-2029թթ.
Ներկայացող Պլանի նախատեսված վերանայման ամսաթվերը	2026թ. դեկտեմբեր, 2028թ. դեկտեմբեր
Պլանը կազմող անձանց անուն, ազգանուն, պաշտոն	- Գարեգին Փարսյան – Գորիսի համայնքապետարանի աշխատակազմի քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության բաժնի պետ - Արթուր Հայրապետյան – «Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն» ՀՈԱԿ տնօրենի Ժ/Պ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն պլանը նպատակաուղղված է Գորիս համայնքում ընդգրկված բնակավայրերի աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգում ծառայությունների որակի գնահատման մեխանիզմների և ծառայությունների մատուցման վերահսկողության և մշտադիտարկման համակարգերի ներդրմանը:

ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման պլանը /այսուհետ՝ Պլան/ բխում է «Տեղական

ինքնակառավարման մասին ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի 20-րդ կետի, 42-րդ հոդվածի 1-ին մասի 16-րդ կետի, «Աղբահանության և սանիտարական մաքրման մասին» ՀՀ օրենքի 4.4 -րդ հոդվածի դրույթներից: Պլանը համահունչ է համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրին և տարեկան աշխատանքային պլանին: Պլանի կազմման անհրաժեշտությունը բխում է ոլորտում կիրառվող նոր մեթոդաբանության առկայությունից, որը կանոնակարգում է հանրապետության բնակավայրերում գոյացող աղբի հավաքման, տեղափոխման, պահպանման, տեղադրման /հեռացման/, վերամշակման ու օգտահանման գործընթացների պլանավորումն ու մշտադիտարկումը և սահմանում աղբահանության ու թափոնների կառավարման համար չափորոշիչները:

Այս Պլանը նպատակ ունի ձևավորելու համապարփակ մոտեցում աղբահանության կառավարման ոլորտում, համակարգելու աղբահանության պլանավորումը տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ապահովելու նպաստավոր պայմաններ աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման կայուն համակարգի ներդրման և թափոնների գործածության ամբողջական շղթայի գործարկման համար:

1) ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԼԱԿԱՆ

Գորիս համայնքը իր մեջ ներառում է 13 բնակավայր, որոնցից մեկը քաղաքային՝ Գորիս քաղաք և 12-ը՝ գյուղական,

ք. Գորիս, Վերիշեն, Ակներ, Քարահունջ, Որոտան, Բարձրավան, Շուռնուփ, Հարթաշեն, Խնձորեսկ, Ներքին Խնձորեսկ, Վանանդ, Աղբուլաղ և Ձորակ:

Համայնքի վարչական տարածքում աղբահանությունը իրականացվում է Գորիս քաղաքում և 7 (Վերիշեն, Ակներ, Քարահունջ, Որոտան, Հարթաշեն, Խնձորեսկ, Ներքին Խնձորեսկ) գյուղական բնակավայրերում: Մյուս 2 (Բարձրավան, Շուռնուփ) գյուղական բնակավայրերում աղբահանություն և սանիտարական մաքրում չի իրականացվում կապված ներբնակավայրային ճանապարհների՝ ծառայություն իրականացնող տեխնիկայի ազատ տեղաշարժի

ոչ բավարար հնարավորությունների, բնակավայրերի աշխարհագրական փոփոխության, ինչպես նաև բնակչության սակավաթիվ լինելու և մարդկային ռեսուրսների ավելացմամբ պայմանավորված լրացուցիչ ծախսերի ավելացման անհրաժեշտության հետ: Նախատեսվում է կարճաժամկետ և միջնաժամկետ թիրախավորման ժամանակահատվածում լուծել նաև 2 գյուղական բնակավայրերի աղբահանության և չնախատեսված վայրերում աղբի կուտակումների մաքրման խնդիրները: Մյուս 3 (Վանանդ, Աղբուլաղ և Ձորակ) գյուղական բնակավայրերում աղբահանություն և սանիտարական մաքրում չի իրականացվում կապված չբնակեցվածության պատճառով:

Գորիս համայնքի կոշտ թափոնների կառավարման համակարգում առկա հիմնախնդիրները կարելի է ամբողջացնել ստորև բերվող խմբերով.

1. Համայնքի տարբեր հատվածներում ծառայությունների մատուցման իրարից տարբերվող մակարդակներ՝ շահագործվող տեխնիկայի քանակի, որակի, տեսականու, տեղադրված աղբամանների ծավալային, տարբերակված, անարդյունավետ տեղադրվածության տեսանկյունից,

2. Ծառայությունների մատուցման ընթացքում վերահսկողության և մոնիտորինգի համակարգերի բացակայություն,

3. Համայնքից դուրս տարբեր հատվածներում աղբի կուտակումների առկայություն և տարբեր տեղերում, հատկապես գետերում՝ աղբանետումներ,

4. Աղբի մշակման կենտրոնների բացակայություն:

Համայնքում աղբահանությունը և սանիտարական մաքրումը իրականացվում է Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն ՀՈԱԿ-ի կողմից: ՀՈԱԿ-ը ապահովված է աղբահանություն և սանիտարական մաքրման ծառայություններ իրականացնելու համար անհրաժեշտ տեխնիկայով: Համայնքի գլխավոր նպատակը գյուղական բոլոր բնակավայրերում աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցման ապահովումն է:

Ոլորտային նպատակներն են.

1. Համակարգի զարգացում՝ բարելավել Գորիս համայնքի աղբահանության կառավարման համակարգը և ձևավորել համայնքային օրինական դաշտ,

2. Ուժեղացնել աղբահանության կառավարման ենթակառուցվածքները Գորիս համայնքի ամբողջ տարածքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան սպասարկելու համար,

3. հասնել աղբահանության կառավարման ֆինանսական կայունության,

4. Ապահովել բնակչության մշտական և հետևողական իրազեկումը և մասնակցությունը աղբահանության կառավարման գործընթացում:

2) Պլանավորման տարածքի բնութագիրը.

ա) Պլանավորման տարածքը ընդգրկում է Գորիս համայնքը՝ 1 քաղաքային և 8 գյուղական բնակավայրերով.

	Ընդհանուր տարածք	Որից՝		Արդյունաբերական	Գյուղատնտեսական	Կանաչ, անտառային
		Քաղաքային	Գյուղական			
Տարածքը /հա/	31885.75	7250	24635.75	109	25191	4512

գ) Ժողովրդագրական տեղեկություններ.

Գրանցված բնակչություն /մարդ/	Փաստացի բնակվող /մարդ/	Տնտեսությունների թիվ	Բազմաբնակարան շենքերի թիվ	Բնակելի տների թիվ
29948		6313	135	4362

դ) Կոշտ թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակը և քանակը

Թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակները	Քանակ/%%	Նշումներ
Բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	5	
Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր	50	
Անհատական բնակելի տներ	30	
Ոչ բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	10	
Առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների մատուցման շինություններ	2	

Հյուրանոցային և հյուրատնային տնտեսություններ, սպորտի համար նախատեսված, տրանսպորտի բոլոր տիպերի կայանների շինություններ	2	
Վարչակառավարչական, ֆինանսական, կապի, ինչպես նաև առողջապահության համար նախատեսված շինություններ	1	
Արտադրական, արդյունաբերական և գյուղատնտեսական նշանակության շինություններ		
Գիտակրթական, մշակութային և գրասենյակային նշանակության շինություններ		
Շինություններ, որտեղ իրականացվում է մեկից ավելի, առանձնացված տնտեսական գործունեություն		

3) ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ ԵՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ա) գոյացող թափոնների քանակի ընդունված ցուցանիշներն են .

- 1 տարում գոյացող թափոնների ընդհանուր զանգվածը / տոննա/
- 1 տարում գոյացող թափոնների կշիռը 1 բնակչի հաշվով / մարդ/կգ/տարի /
- 1 օրում գոյացող թափոնների կշիռը 1 բնակչի հաշվով / մարդ/կգ/օր

բ) Թափոնների բաղադրության հիմնական տեսակները/ հոսքերը

- Կոշտ կենցաղային թափոն
- Խոշոր եզրաչափի թափոն
- Շինարարական աղբ
- Այլ

Աղբահանության պլանավորման շրջանակներում, հատկապես գոյացող թափոնների քանակի ծրագրեր և միջոցառումներ՝ նվազեցման, տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման մշակելիս ու նախատեսելիս՝ առանձնապես կարևոր է թափոնների քանակի և բաղադրության որոշումը:

Բաղադրությունն ընդունված է ներկայացնել տոկոսով՝ ըստ յուրաքանչյուր բաժնեմասի ընդհանուր զանգվածի չափաբաժնի:

Պլանի մշակման և իրականացման արդյունավետությունը մեծապես կախված է հավաքագրվող աղբի քանակից, որը պետք է լինի հստակ, ճշգրիտ, պարբերական, տվյալները պետք է հավաքագրվեն համայնքի/բնակավայրի տարբեր հատվածներից, տարբեր գործունեություն իրականացնող տնտեսվարողներից, տարվա տարբեր եղանակներին՝ մեկ շնչի հաշվով առաջացող աղբի կշիռը, բաղադրությունը, դրանց հնարավոր փոփոխությունները՝

ըստ սեզոնի և ժամանակահատվածի:

Տեղեկատվության հավաքագրումը և ճշգրիտ գնահատումը հնարավոր է հստակ մեթոդաբանությամբ և պարբերականությամբ նմուշառման և դրա արդյունքների վերլուծության պարագայում: Ընդ որում, նմուշառման պարբերականությունը թափոնների կառավարման համակարգի ներդրման սկզբնական փուլում պետք է լինի տարվա բոլոր սեզոններին՝ թափոնների գոյացման ինտենսիվության գործոններից կախված, իսկ հետագա տարիներին կարելի է նմուշառում իրականացնել որոշակի գործոնների փոփոխությունից կախված, ավելի փոքր պարբերականությամբ:

գ). Թափոնների բաղադրության հիմնական տեսակները/հոսքերը

- Կոշտ կենցաղային թափոն՝ աղբամաններում կուտակվող կոշտ կենցաղային թափոն՝ «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված թափոն,

- Խոշոր եզրաչափի թափոն՝ 1խմ և ավել ծավալով թափոն, որը չի տեղադրվում աղբամանում, շինարարական աղբ՝ քաղաքաշինական և շինարարական գործունեության հետևանքով առաջացող աղբ,

- Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն,

- Փաթեթավորման թափոն՝ կոմերցիոն գոտում գոյացող փաթեթավորման թափոն,

- Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն (ԷԷՄ)՝ չշահագործվող սարքավորում, սնուցվում է էլեկտրական ցանցից կամ մարտկոցից,

- Կենսաբանական թափոն՝ կենդանական ծագման պարենային և ոչ պարենային հումքի վերամշակումից ստացված թափոններ, ինչպես նաև անասնապահական, թռչնաբուծական և ձկնաբուծական ձեռնարկությունների գործունեության հետևանքով առաջացած թափոններ,

- Պարտեզային թափոն՝ այգիների, պուրակների և այլ կանաչ տարածքներից հավաքված թափոն, այդ թվում՝ էտման թափոն, տերևներ և այլ նմանատիպ թափոն,

- Անվաղողեր՝ մարդատար, բեռնատար մեքենաների և հեծանիվների շահագործումից դուրս եկած անվաղողեր,

• Վտանգավոր թափոն՝ (բացի ԷԷՍ թափոնից) ներկեր, քիմիկատներ, դյուրալառ նյութեր, բժշկական թափոն և այլն:

4) ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

Աղբահանության կառավարման համակարգում պլանավորում իրականացնելիս կարևոր է հստակ պատկերացում ունենալ թափոնների գործածության բոլոր փուլերի մասին՝ թափոնի առաջացումից մինչև վերամշակման կամ օգտահանման արդյունքում երկրորդային օգտագործում կամ վերացում/ոչնչացում կամ տեղադրում աղբավայրում, յուրաքանչյուր հաջորդական փուլում թիրախ սահմանելու հնարավորություններն ու խոչընդոտները վերլուծելու նպատակով:

Թափոնների գործածության ձևերն են.

	Թափոնների գործածության ձև	Նկարագրություն
I	Խառը, չտեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	Թափոնների խառը հավաքում և հեռացում օպերատորի կողմից դեպի աղբավայր կամ տեսակավորման կենտրոն: Ինչպես նաև թափոն առաջացնողի կողմից աղբի ինքնափոխադրում դեպի տեսակավորման կենտրոն
II	Թափոնների տեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	Սկզբնաղբյուրում թափոնների տեսակավորված հավաքում կամ թափոն առաջացնողի կողմից տեղափոխում դեպի տեսակավորման կենտրոն
III	Թափոնների վերաօգտագործված և վերակիրառում	Ապրանքի բազմակի օգտագործման ի սկզբանե տրված նպատակով /օրինակ՝ ապակե շիշ, սովաթաթթե տուփ և այլն/: Ինչպես նաև երբ այլ անձանց համար անցանկալի, ոչ պիտանի նյութերը, դրվում են տնտեսական շրջանառության մեջ այլ նպատակներով:

IV	Թափոնների վերամշակում և օգտահանում	Երբ տեխնոլոգիական գործընթացների արդյունքում փոխվում են թափոնների ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական հատկությունները և դրանք օգտագործվում են որպես երկրորդային նյութ - Վերամշակման միջոցով կենսազազի, բրիկետների, պելետի, բիոդիզելի, այլ վառելիքի ստացում - Սննդային թափոնների աէրոբ մշակման /կոմպոստացման/ միջոցով պարարտանյութի ստացում կամ չեզոքացում - Ջերմային մշակման /կիզման/ միջոցով ջերմային կամ էլեկտրական էներգիայի ստացում
V	Վտանգավոր թափոնների չեզոքացում /վնասազերծում/	Թափոնների վտանգավոր հատկությունների նվազեցում կամ վերացում՝ մեխանիկական, ֆիզիկաքիմիական կամ կենսաբանական մշակման միջոցով
VI	Թափոնների տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում	Տեղադրում քաղաքաշինական, բնապահպանական և սանիտարական նորմերին չհամապատասխանող աղբավայրում
VII	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում	Տեղադրում քաղաքաշինական, բնապահպանական և սանիտարական նորմերին համապատասխանող աղբավայրում

ա) Թափոնների քանակն ըստ հիմնական տեսակների և դրանց գործածության ձևերի

Թափոնի տեսակ	Աղբի գոյացում 1 շնչի հաշվով, կգ /տարի/ մարդ	Աղբի տարեկան գոյացում, տոննա/ տարի	Թափոնների գործածության ձևեր						
			I	II	III	IV	V	VI	VII
			Խառը հավաքում /% ընդհանուր քանակից/	Տեսակավորված հավաքում /% ընդհանուր քանակից/	Վերաօգտագործում/ կրկնօգտագործում /% ընդհանուր քանակից/	Վերամշակում և/կամ օգտահանում /% ընդհանուր քանակից/	Վտանգավոր թափոնների չեզոքացում/ վնասազերծում	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում /% ընդհանուր քանակից/	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում/% ընդհանուր քանակից/

Կոշտ կենցաղային թափոն	2021թ. 66 , 2022թ. 80, 2023թ. 91.	2021թ 3101տ 2022թ 5249տ 2023թ 6318տ	100	0	0	0	0	0	100	
Խոշոր եզրաչափերի թափոն			100						100	
Շինարարակ ան աղբ			100	0	0	0	0	0	100	

Համաձայն թափոնների տեսակավորման դասակարգման՝ առանձնացվում են հետևյալ տեսակները և հաշվառման ձևերը.

1. Խոշոր եզրաչափերի թափոն - խոշոր եզրաչափերի թափոնը հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:
2. Շինարարական աղբ - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:
3. Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:
4. Անվադողեր - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:
5. Փաթեթավորում և փաթեթվածք - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:
6. Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն: Հաշվառում չի իրականացվում:
7. Կենսաբանական թափոն: Հաշվառում չի իրականացվում:
8. Վտանգավոր թափոններ: Հաշվառում չի իրականացվում:

բ) աղբահանության և կոշտ կենցաղային թափոնների հավաքում

Գորիս համայնքում աղբի հավաքումը կատարվում է

- Փողոցներում և բակերում տեղակայված աղբամաններից,

• Բնակելի տներից և կազմակերպություններից՝ գրաֆիկով կամ պատվերով ժամանող աղբատարների միջոցով,

• Ինքնափոխադրմամբ՝ երբ թափոն գոյացնողը կազմակերպում է գոյացած թափոնի փոխադրումը

Թափոնների Հավաքման մեթոդ	Ծառայությունից օգտվող բնակչություն (%)	Տեսակավորված հավաքում տոննա	Տեսակավորված հավաքում (%)	Չտեսակավորված հավաքում տոննա	Չտեսակավորված հավաքում (%)
Աղբամաններից	75			5044	100
Աղբախցերից	5	5	0	12	0
Գրաֆիկով՝ տնից կամ կազմակերպությունից	10	0	0	631	-
Ինքնափոխադրում	10			631	-

➤ Աղբահանություն իրականացնող օպերատորներ

Աղբահանությունը իրականացվում է Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն ՀՈԱԿ-ի կողմից

Օպերատորի անվանումը	Սպասարկվող համայնքներ/բնակավայրեր	Սպասարկվող տարածքի բնակչության թիվ	Օպերատորի աղբատար մեքենաների թիվը	Օպերատորի աղբատար մեքենաների տեսակն, տարողությունը /բաց/փակ թափքով, կոմպակտոր ևն/	Հավաքվող թափոնների տեսակները/ խառը, տեսակավորված պլաստիկ, թուղթ... , շինարարական և այլ հավաքում	Օպերատորի աշխատանքի գնահատական /1-ից 5/	Նշումներ
1<<Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն>>ՀՈԱԿ	ք.Գորիս, Վերիշեն, Ակներ, Քարահունջ, Որոտան, Բարձրավան, Շուռնուխի, Հարթաշեն, Խնձորեսկ, Ներքին Խնձորեսկ:	29948	7	ԳԱԶ 3307 հատուկ աղբատար 9մ/խ,ԳԱԶ-ԿՈ- 440-2 հատուկ աղբատար 7 մ/խ,ԳԱԶ-ԿՈ- 413հատուկ աղբատար 9 մ/խ,ՄԱԶ-490- 143-390 հատուկ աղբատար 7 մ/խ,ԶԻԼ-433362 հատուկ աղբատար 9 մ/խ,ՍԱԶ-3507- 16 բեռնատար իքնաթափ 9մ/խ,	Խառը,պլաստիկ, շինարարական,խոշոր եզրաչափի		

				ՄԱՁ-5902A2-390 հատուկ աղբատար 18 մ/խ		
--	--	--	--	--------------------------------------	--	--

➤ **Աղբի տեղափոխման սխեման**

Այս ենթաբաժնում նկարագրված է թե ինչպես է պլանավորման տարածքում կատարվում աղբահանությունը:

Աղբահանությունը իրականացվում է տեղադրված աղբամաններից, կազմակերպություններից Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն ՀՈԱԿ- ի մասնագիտացված տեխնիկայի միջոցով, ամենօրյա ռեժիմով, գյուղական բնակավայրերը՝ շաբաթը 1-2 անգամ:

Թափոնի տեսակ	Հեռավորություն մինչև Գորիս քաղաքի աղբավայր, կմ
Կոշտ կենցաղային թափոն	Գորիս 2 կմ
	Վերիշեն 3 կմ
	Ակներ 4 կմ
	Քարահունջ 6 կմ
	Որոտան 32 կմ
	Բարձրավան 45 կմ
	Շուռնուխ 51 կմ
	Հարթաշեն 16 կմ
	Խնձորեսկ 20 կմ
	Ն.Խնձորեսկ 22 կմ

Վերոնշյալ մեքենաները միաժամանակ օգտագործվում են փողոցներից և կանաչապատ տարածքներից գոյացած ավելվածքի տեղափոխման համար: Մեքենաները հատկացվել են համայնքապետարանի կողմից՝ անհատույց շահագործման համար: Բոլոր մեքենաներն աշխատում են սեղմված գազով և դիզ. վառելիքով: Ներկայումս առկա են (239հատ-1100լ մեծ, 100հատ-120լ 223հատ-

240լ փոքր) աղբարկղեր: Աղբարկղերը տեղակայված են բանուկ վայրերում, դպրոցների, ԲԲՇ-ների հարևանությամբ:

Համայնքում թափոնների վերօգտագործում չի իրականացվում: Իրականացվում է պլաստիկ թափոնների առանձնացում, հավաքում պլաստիկ թափոնների համար առանձին աղբամաններից:

➤ **Աղբավայրեր և աղբանոցներ**

Համայնքի տարածքում գործող աղբավայրը՝

Աղբավայր/ գտնվելու վայրը/	Շահագործող համայնքներ/ բնակավայրեր	Աղբավայրի մակերես, հա	Տեղադրվող աղբի տեսակ	Ստեղծման իրավական հիմք /որոշման համար, ամսաթիվ/	Սեփականության/ օգտագործման իրավունք	Շահագործողի անվանումը	Աղբի տեղադրման վճարը/ՀՀ դրամ/տոննա	Դեպի աղբավայր տանող մուտքի ճանապարհահատ վածի վիճակը
1. Գորիս համայնք, Գորիս գյուղ բնակավայր	Գորիս համայնք, Տաթև համայնք, Տեղ համայնք	3 հա	Խառը	ՀՀ Կառավարության 1997թ. մարտի 14 N 51 որոշում	ՀՀ Կառավարության 1997թ. մարտի 14 N- 51որոշում	<<Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն >>ՀՈԱԿ	1000	Լավ
2								

➤ **Պատասխանատվության փաստացի բաշխում**

Աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման պլանի իրականացման և արդյունավետ իրականացման պատասխանատուն Գորիս համայնքի կողմից հիմնադրված «Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն ՀՈԱԿ»-ն է, որը իրականացնում է թափոնների խառը հավաքում (100%), տեղափոխում (100%) և տեղադրում (100%):

Թափոնների հիմնական տեսակների կառավարման համապատասխան փուլում ներգրավված դերակատարներն են՝

- ՏԻՄ
- Մասնավոր հատված /ՄՀ/
- Բնակչություն /Բն/
- Քաղաքացիական հասարակական կազմակերպություն /Քկ/
- արտադրողի ընդլայնված պատասխանատվություն / ԱԸՊ/:

➤ **Անձնակազմի կարողությունների գնահատում**

Արդյունավետ պլանավորման համար կարևոր է հստակ գնահատել Աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման մեջ ներգրավված տեղական ինքնակառավարման մարմինների համապատասխան անձնակազմի կարողություններն ըստ հմտությունների մակարդակի /աղյուսակը՝ ստորև/։ Վերլուծությունը հիմք կհանդիսանա պլանավորման զարգացմանն ուղղված միջոցառումների և նպատակների մշակման համար։

Հմտություն/ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ / 1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3- միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց/	Խնդիրներ
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	4	3	
ՀՀ օրենսդրության իմացություն	3	3	
Տվյալների հավաքագրում	5	3	
Համակարգչային քարտեզագրում	1	3	
Գնումների կազմակերպում	1	4	
Պայմանագրերի կառավարում	1	4	
Գործառնական հմտություններ	3	4	
Ֆինանսական վերլուծության իմացություն	3	3	

5) ԻՐԱԶԵԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Թափոնների կայուն կառավարում ապահովելու կարևոր նախապայման է ինչպես բնակչության, այնպես էլ կառավարման համար պատասխանատու անձնակազմի իրազեկվածության աստիճանը։

Պատասխանատուների իրազեկվածությունը կարևոր է Պլանը մշակելիս խնդիրները ճիշտ գնահատելու, լուծման առաջնահերթությունները հստակ սահմանելու և հետևողականորեն իրականացնելու համար:

Բնակչության իրազեկվածությամբ պայմանավորված են սկզբնաղբյուրում թափոնների առաջացումը նվազագույնի հասցնելու, տեսակավորված հավաքելու, վերոգտագործելու հաջողությունները՝ հետևապես և Պլանի իրականացման հաջողությունը:

Իրազեկվածության աստիճանը գնահատելու համար համար անհրաժեշտ է բնակչության տարբեր սոցիալական խմբերում, տարբեր գործունեություն իրականացնող տնտեսվարողների և Պլանի մշակման և իրականացման համար պատասխանատու անձնակազմի շրջանում հարցումներ իրականացնել՝ նախապես մշակված հարցաշարով: Հարցաշարերը պետք է ուղղված լինեն թափոնների կառավարման խնդիրների վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրների, տեղեկացվածության, վերաբերմունքի և ակնկալիքների, ինչպես նաև թափոնների կառավարման առկա իրավիճակից բնակիչների և տնտեսվարողների գոհունակության աստիճանի գնահատմանը, ինչպես նաև պարունակեն տեղեկություններ այն լրացնողի/հարցվողի տարիքի, կրթության, մասնագիտության, զբաղվածության/աշխատավայրի վերաբերյալ: Հարցաշարում կարող են ներառվել նաև այլ հարցեր:

Հարցման արդյունքները պետք է հիմք հանդիսանան Պլանում իրազեկվածության բարձրացման ծրագրերի նախատեսման, դրանց թիրախների սահմանման համար: Հարցմանը մասնակցել է Կապան համայնքի 50 բնակիչ:

Հարցեր	Իրազեկվածության/գոհունակության աստիճան/1- շատ ցածր, 2-ցածր, 3 միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց
1. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ	3

Կրթության տարբեր աստիճաններ (նախադպրոցական, դպրոցական, բուհական)	3
Սոցիալական գովազդներ	3
Պաշտոնական տեղեկատվություն ՀԼՄ-ներով	3
Քաղաքացիական կազմակերպությունների գործունեություն	3
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն	4
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական տգեղությունները	3
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազդեցությունները	3
Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազդեցությունները	2
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	3
Թափոնների հիերարխիայի իմացություն	2
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	3
Օրենսդրության պատժիչ գործիքներ	3
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	3
3. Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ	3
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	3
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	3
Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	3
Թափոնների վերամշակման, օգտահանման օգուտները	3
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	3
4. Բնակիչների և տնտեսվարողների գոհունակություն	4
Աղբամանների տեղակալվածություն	4
Աղբամանների վիճակ	4
Չտեսակավորված թափոնների հավաքման հաճախականություն	4
Տեսակավորված թափոնների հավաքում	3

6) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ

Այս բաժնում ներկայացվում է պլանավորման ֆինանսատնտեսական նկարագիրը:

ա) Աղբահանության եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրություն

Տարի	Փաստացի բնակչության թիվ	Աղբահանության սահմանված վարձավճարը, դրամ/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը/աղբահանության պայմանագիր/	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր ծախսեր, դրամ/տարի	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս, դրամ/տարի	Աղբավայրում աղբի տեղադրման ծախս, դրամ/տոննա
2021թ		200դրամ 1շունչ, 8-180դրամ իրավաբանական	600	500	72453000	114941000	2601600
2022թ		200 դրամ 1շունչ, 8-180դրամ իրավաբանական	590	463	89372500	147486500	3254000
2023թ		200 դրամ 1շունչ, 8-180դրամ իրավաբանական	620	475	94582000	155571000	4651500

բ) հավաքագրում և ծախսեր

Այս ենթաբաժնում ներկայացվում են աղբահանության և թափոնների կառավարման եկամուտներն ու ծախսերը վերջին երեք տարվա ընթացքում:

Տարի	Եռամսյակ	Աղբահանության եկամուտ/հավաքագրում						Եկամուտ վերամշակման ենթակա թափոնների վաճառքից	Աղբահանության ծախս		Սանիտարական մաքրման ծախս	
		Բնակչություն			Տնտեսվարող սուբյեկտներ				Պլան	Փաստ	Պլան	Փաստ
		Պլան	Փաստ	%	Պլան	Փաստ	%					
2021	1-ին եռ.		6742000			2592100		0		12926200		5539800
	2-րդ եռ.		8386900			8052400		0		15073000		6461000
	3-րդ եռ.		6377600			6677500		0		13951400		5978600
	4-րդ եռ.		5809900			8660400		0		11198600		4799400
Տարեկան 2021թ.			27316400			25982400		0		53149200		22778800
2022	1-ին եռ.		6894800			6238700		0		16136800		6916200
	2-րդ եռ.		5742400			7382100		0		14410900		6176100
	3-րդ եռ.		6417200			5283200		0		16527800		7083700

	4-րդ եռ.		6860900			9023300		0		18304600		78444
Տարեկան 2022թ.			2591530 0			27927300		0		65380100		28020400
2023	1-ին եռ.		8199000			7832300		0		18015100		7721900
	2-րդ եռ.		9071800			8226600		0		1688900		7239000
	3-րդ եռ.		7988900			6636600		0		15221200		6525300
	4-րդ եռ.		6274900			9646200		0		15160000		6497000
Տարեկան 2023թ.			3153460 0			32341700		0		65285300		27983200

գ) աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ինքնարժեքը

Թափոնների կառավարման ինքնարժեքի հաշվարկը Պլանի պարտադիր բաղկացուցիչ մասն է:

	Կոշտ կենցաղային թափոններ
Աշխատուժ, միլիոն դրամ/տարի	135720000
Արտահագուստ և գործիքներ, դրամ/տարի	356000
Տեխնիկա շահագործում և պահպանում, դրամ	10756000
Վառելիքի ծախս, դրամ	23192000
Վարչական ծախսեր, դրամ/տարի	24876500
Բնապահպանական հարկ, դրամ	595000
Թափոն գոյացում տոննա/տարի	6318
Մեկ անձի կողմից գոյացող թափոնի քանակ, կգ	91

7) ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Յուրաքանչյուր ծրագրի արդյունավետությունն ապահովելու կարևոր գործիք է մշտադիտարկումը, արդյունքների գնահատումն ու հաշվետվողականությունը, ուստի այն Պլանի բաղկացուցիչ մասն է: Պլանի իրականացման արդյունավետությունը ապահովելու նպատակով իրականացվում է մշտադիտարկում և արդյունքների գնահատում:

ա) Աղբահանության և կոշտ թափոնների ներկայիս համակարգի ունակությունը՝ հասնելու նախկինում սահմանված նպատակներին

Թափոնի տեսակ	Թափոնի առաջացում 1 շնչի հաշվով (կգ/տարի/մարդ)	Խառը հավաքում (%) (ընդհանուր քանակից)	Տեղափոխում (%) (ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/վերացում (ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում սանիտարակ ան աղբավայրում (%) (ընդհանուր քանակից)
Կոշտ կենցաղային թափոն	91	100	100	100	100

բ) Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ներկայիս համակարգի գնահատում

Օգտվելով նախորդ բաժինների վերլուծություններից այս ենթաբաժնում վերլուծվում է և գնահատվում է Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգի արդյունավետությունը, որքանով է արդյունավետ վարչական և կազմակերպչական կառուցվածքը և որոնք են արդյունավետության վրա բացասաբար ազդող հիմնական պատճառները:

Դերակատար	Արդյունավետության մակարդակ 1-շառք, 2-շառք, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց	Արդյունավետության հիմնական պատճառները	Արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ կամ փոփոխություններ
ՏԻՄ և ՏԿՄ	4		
Մասնավոր հատված	3	Համապատասխան տեխնիկայի բացակայություն	Իրազեկության բարձրացում
Բնակչություն	2	Տեսակավորման բացակայություն	Իրազեկության բարձրացում
Քաղաքացիական կազմակերպություններ	3	Մասնագիտական գիտելիքների բացակայություն	Համապատասխան ծրագրերի իրականացում

ԳԼՈՒԽ 2 ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

1) Կանխատեսումներ և կանխադրույթներ

ա. Կանխատեսումներ

Աղյուսակում նկարագրվում են Պլանի գործողության ընթացքում կանխատեսվող կամ նախատեսվող փոփոխությունները.

Կանխատեսելի փոփոխություններ	2025	2026	2027	2028	2029	Նշումներ
Փաստացի բնակչության ակնկալվող թիվ	29948	30100	30200	30350	30500	

բ. Կանխադրույթներ

Բնակչության թվի կանխատեսվող փոփոխության հետ մեկ շնչի հաշվով թափոնների գոյացումը կարող է փոփոխվել՝

Թափոնի տեսակ	Գործածության անհրաժեշտություն /բարձր, միջին, ռիսկային/	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ 1 շնչի հաշվով Կգ/տարի/մարդ	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ ընդհանուր քանակ տ./տարի	Նշումներ
Կոշտ կենցաղային թափոն	միջին	2024թ. 91	2024թ. 7300	
		2025թ. 91	2025թ. 7350	
		2026թ. 92	2026թ. 7420	
		2027թ. 93	2027թ. 7450	
		2028թ. 94	2028թ. 7480	

2) Նպատակների և թիրախների սահմանում /կարճաժամկետ և միջնաժամկետ /

Սույն բաժնում սահմանվում են աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման նպատակները և թիրախները պլանավորման ժամանահատվածում: Այն ներառում է նաև թափոնների քանակն ըստ գործածության ձևերի,

պատասխանատվության բաշխումը մասնակիցների միջև, մասնակիցների կարողությունները, իրազեկվածության աստիճանը, տվյալների հավաքումը:

ա) թափոնների կառավարման գլխավոր նպատակներն են .

- Սկզբնաղբյուրում թափոնների առաջացման կրճատումը,
- Աղբավայրում տեղադրվող թափոնների քանակի կրճատումը:

բ) Անհրաժեշտ է նաև սահմանել հետևյալ ցուցանիշները .

- Տեսակավորված հավաքում,
- Խառը հավաքում և տեսակավորում,
- Աղբավայրում տեղադրվող թափոնների քանակի կրճատում

Պլանավորվում է համայնքում աղբի հավաքման առկա 80 % ծածկույթը մեկ տարվա ընթացքում հասցնել 90% -ի, իսկ երկու տարվա ընթացքում՝ 100%-

ի:

♦ Ապահովել պլաստիկի տեսակավորված հավաքումը առաջիկա երկու տարիների ընթացքում / կարճաժամկետ պլանավորում/ հասցնել 20% -ի, իսկ առաջիկա հինգ տարիների ընթացքում՝ 50% -ի / միջնաժամկետ պլանավորում /:

«Գորիս համայնքի կոմունալ ծառայություն» ՀՈԱԿ-ը ունի վերը նշված թիրախներին հասնելու համար անհրաժեշտ կարողությունները :

Կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ

Հ/Հ	Թափոնի տեսակը	Գործածության առաջնահերթություն /բարձր, միջին, ցածր/	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ 1 շնչի հաշվով /կգ/տարի/մարդ/	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ ընդհանուր քանակ / հազ տ/տարի /	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ /2024-2026թվականներ/								Նշումներ
					1	2	3	4	5	6	7	8	
					Խառը, չտեսակավորված հավաքում /% ընդհանուր քանակից/	Տեսակավորված հավաքում /% ընդհանուր քանակից/	Տեղափոխում / % ընդհանուր քանակից/	Վերաօգտագործում /կրկնօգտագործում /% ընդհանուր քանակից/	Վերամշակում, օգտահանում /% ընդհանուր քանակից/				
									Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս /% ընդհանուր քանակից/	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում /% ընդհանուր քանակից/	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում /% ընդհանուր քանակից/		
1	Կոշտ կենցաղային թափոն, այդ թվում՝	միջին	2024թ. 91կգ 2025թ. 91կգ	2024թ. 7300 2025թ. 7350	90 80	10 20	100 100			0 0	100 100		

2	Պլաստիկ	բարձր			90 80	10 20			10 20		
3	Խոշոր եզրաչափերի թափոն	բարձր			90 90	10 10				0	100
4	Շինարարական աղբ	բարձր			90 90	10 10				0	100

Միջնաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ

Թափոնի տեսակը	Գործածության արտաճանաչություն /բարձր, միջին, ցածր/	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ 1 շնչի հաշվով /կգ/տարի/մարդ/	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ ընդհանուր քանակ / հազ տ/տարի /	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ /2024-2026թվականներ/						Նշումներ	
				1	2	3	4	5	6		
				հառը, չտեսակավորված հավաքում /% ընդհանուր քանակից/	Տեսակավորված հավաքում /% ընդհանուր քանակից/	Տեղափոխում /% ընդհանուր քանակից/	Վերաօգտագործում /կրկնօգտագործում /% ընդհանուր քանակից/	Վերամշակում, օգտահանում /% ընդհանուր քանակից/			
								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս /% ընդհանուր քանակից/	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում /% ընդհանուր քանակից/		
Կոշտ կենցաղային թափոն, այդ թվում՝	միջին	2026թ92 2027թ93 2028թ 94	2026թ742 0 2027թ745 0 2028թ. 74 80	2026թ. 7 5 2027թ. 7 0 2028թ 60	2026թ25 2027թ30 2028թ40	100 100 100			100 100		
Պլաստիկ	բարձր			75 70 60	25 30 40						
Խոշոր եզրաչափերի թափոն	բարձր			80 75 70	20 25 30						
Շինարարական աղբ	բարձր			85 80 75	15 20 25						

գ) Պատասխանատվության բաշխումը պլանավորման ժամանակահատվածում

Նշված թիրախներին հասնելու համար անհրաժեշտ է ներգրավել նաև այլ մասնակիցներ՝ մասնավոր հատված, հասարակական կազմակերպություններ և այլն:

➤ **Պլանի մեջ շահակիրների ներգրավվածության աստիճանը**

Պատասխանատուներ	Իրազեկության բարձրացում /%/	Խառը հավաքում /%/	Տեսակավորված հավաքում /%/	Տեղափոխում /%/	Տեսակավորում /գործարանային/ /%/	Վերաօգտագործում	Վերանշակում և /կամ	Վտանգավոր թափոնների մնաստեժան	Տեղափոխում /%/
ՏԻՄ	100	70	30	100	30				100
Մասնավոր հատված									
Արտադրող									
Բնակչություն									
Քաղաքացիական կազմակերպություն									

դ) Անձնակազմի կարողությունների զարգացում պլանավորման ժամանակաշրջանում

Հմտություն/ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ /1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց/	Գիտելիքների ու հմտությունների թիրախային ապագա մակարդակ /1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց/	Նշումներ
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	4	4	5	
ՀՀ օրենսդրության իմացություն	3	4	5	
Տվյալների հավաքագրում	4	4	4	
Համակարգչային քարտեզագրում				
Գնումների կազմակերպում	1	4	5	
Պայմանագրերի կառավարում	1	5	5	
Գործառնական հմտություններ	4	5		
Ֆինանսական վերլուծության իմացություն	3	4	5	

ե) Հանրային իրազեկություն պլանավորման ժամանակաշրջանում

Այս ենթաբաժնում պլանավորվում են իրազեկվածության թիրախային ցուցանիշները

Բնագավառ կամ ոլորտ	Իրազեկվածության ներկայիս մակարդակ/ 1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց/	Իրազեկվածության թիրախային ապագա մակարդակ/ 1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5- գերազանց/	նշումներ
1. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ	3	3	
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն	4	4	
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական ազդեցությունները	3	3	
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազդեցությունները	3	3	
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	3	4	
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	3	3	
Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ կարևորությունը	3	3	
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	3	3	
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	3	4	
Թափոնների վերաօգտագործման օգուտները	3	3	
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	3	3	

3) Գործողությունների պլան /կարճաժամկետ և միջնաժամկետ/

Սույն բաժնում ներկայացվում են պլանով սահմանված նպատակներին ու թիրախներին հասնելու համար անհրաժեշտ միջոցառումները, որոնք վերաբերվում են կազմակերպչական և ենթակառուցվածքային փոփոխություններին:

ա) Օպերատորների կարողություններ

Պլանավորման տարածքում թափոնների վերամշակման թիրախային ցուցանիշին հասնելու նպատակով անհրաժեշտություն է առաջանում անձնակազմի վերապատրաստման, հանրային իրազեկվածության բարձրացման, լոգիստիկայի, աղբահանության սխեմաների վերանայման և փոփոխության:

բ) Անձնակազմի կարողություններ

Պլանավորման տարածքում թափոնների տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման ցուցանիշներին հասնելու համար անհրաժեշտ են թափոնների կայուն կառավարման բազային գիտելիքներ և գործառնական հմտություններ: Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համար պատասխանատու անձնակազմի կարողությունների զարգացումը դասընթացների, վերապատրաստումների, հավաստագրման և այլ միջոցներով աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման պլանավորման առանցքային բաղադրիչներից է:

գ) Աղբավայրեր և աղբանոցներ

Աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման բարելավումը ներառում է նաև գործող աղբավայրի և դրան առնչվող ենթակառուցվածքների բարելավումը: Անհրաժեշտ է նաև բարեկարգել աղբավայրը ցանկապատելով՝ ինչը կարգելի կողմնակի անձանց, ինչպես նաև կենդանիների մուտքը աղբավայր, բարեկարգել աղբավայր տանող ճանապարհները՝ մեքենամեխանիզացիայի ապահով շահագործում ապահովելու համար: Աղբավայրում կատարել տեղադրվող աղբի հաշվառում, ներդնել թափոնների ընդունման և մերժման ընթացակարգեր և ենթակառուցվածքներ:

Գործողությունների պլան՝ կարճաժամկետ կամ միջնաժամկետ թիրախների հասնելու համար

/h	Նպատակը ըստ գործառնական ձևերի	Կարճաժամկետ թիրախ	Կարճաժամկետ գործողություն	Միջնաժամկետ թիրախ 2024-2026թթ.	Միջնաժամկետ գործողություն 2026-2028թթ.	Նշումներ
	Խառը հավաքում	Որակյալ աղբահանություն	Բարեկարգել աղբավայրը, ավելացնել	Որակյալ աղբահանություն	Կազմակերպել աղբի հնարավոր տեսակավորում և վերամշակում	

			աշխատակ ազմը			

1) Երկարաժամկետ զարգացում

Երկարաժամկետ զարգացման պլանավորումը իրականացվում է թափոնների կառավարման կայունությունը երաշխավորելու նպատակով: Բացի կարճաժամկետ և միջնաժամկետ պլանավորումից Պլանում պետք է դիտարկվի ավելի լայն հորիզոն ենթադրող հեռանկար, քանի որ երկարատև պլանավորվող գործընթացները ժամանակատար են, պահանջում են տեխնիկատնտեսական ուսումնասիրություն, այնուհետև թույլտվությունների ստացում, լիցենզավորում, Շրջակա միջավայրի ազդեցության և սոցիալական ազդեցության գնահատումներ, հանրային լսման փուլեր և այլ գործողություններ: Պլանավորումը երկարաժամկետ հեռանկարում դիտարկելը կարևոր է նաև ֆինանսատնտեսական առումով:

2) Ֆինանսավորում և բյուջե

Սույն բաժնում ներկայացվում են սահմանված միջոցառումների համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցները և դրանց աղբյուրները՝ կարճաժամկետ և միջնաժամկետ կտրվածքով:

ա) Կարճաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում

Հ/Հ	Սահմանված թիրախ	Միջոցառման անվանում	Միջոցառման արժեք /հազ. դրամ/	Ծախսերն ըստ պլանավորման կարճաժամկետ ժամանակահատվածի համար	Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրներ	Նշումներ

				1-ին տարի /հազ. դրամ/	2-րդ տարի /հազ. դրամ/	Ինք նաձ ախ սաձ աձկ ում /հա զ. դրա մ/	Համա յնքայի ն բյուջե /հազ. դրամ/	Պետ ական ն բյուջե /հազ. դրա մ/	Դոնոր կազմակ երպույթյ ուն /հազ. դրամ/	Օպեր ատոր ի/ ՀՈԱԿ -ի բյուջե /հազ. դրամ/	
1	Աղբավայ րի բարեկար գում	Աղբավայ րի համապա տասխան եցում ժամանա կակից պայմանն երին	12000,0*	5000,0	7000,0						
2	Աղբահա նության կազմակե րպում բոլոր բնակավ այրերում	Աղբամա նների ձեռքբերո ւմ	13400				13400				

* Արժեքը խիստ մոտավոր է՝ կախված տվյալ վայրում սահմանների ճշգրտման գործընթացից:

բ) Միջնաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում

/ <	Սահմա նված թիրա խ	Միջոցա ռման անվան ում	Միջոցա ռման արժեք /հազ. դ րամ/	Ծախսերն ըստ պլանավորման միջնաժամկետ ժամանակահատվ ածի համար			Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրներ					Նշ ում նե ր
				3-րդ տար ի /հազ դրա մ/	4-րդ տար ի /հազ դրա մ/	5-րդ տա րի /հա զ. դր ամ/	Ինքնաձ ախսաձ աձկում /հազ. դրամ/	Համայն քային բյուջե /հազ. դրամ/	Պետ ական բյուջե /հազ. դրամ /	Դոնոր կազմակե րպություն /հազ. դրամ/	Օպերա տորի/ ՀՈԱԿ- ի բյուջե /հազ. դրամ/	
	Տեխնո պարկի կառուց ում	Նախա գծանա խահաշ վային փաստ աթղթե րի ձեռքբե րում	11100							11100		

**3) Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման
բյուջետավորում**

**ա) Եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրության պլանավորման
տարածք նախատեսվող պլանավորման ժամանակաշրջանում**

Տարի	Բնակչության թիվը	Աղբահանության Վարձավճար Դրամ/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը /աղբահույժ. պայմանագիր/	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր ծախսեր, մլն դրամ /տարի	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս մլն դրամ /տարի	Աղբավայրում աղբի տեղադրման ծախս մլն դրամ /տարի
1-ին տարի	29948	350	600	500	53,0	140	3,0
2-րդ տարի	30100	350	590	463	56,0	150	3,5
3-րդ տարի	30200	350	620	475	59,0	169	3,6
4-րդ տարի	30350	350	630	500	62,0	170	3,8
5-րդ տարի	30500	350	630	550	65,0	171	4,0

բ) Եկամուտ/հավաքագրում և ծախսեր

Պլանավորման տարածքում աղբահանության և թափոնների կառավարման նախատեսված եկամուտներն ու ծախսերը պլանավորման տարիներին.

Տարի	Աղբահանության եկամուտ/հավաքագրում /մլն դրամ		Եկամուտ վերամշակման ենթակա թափոնների վաճառքից	Աղբահանության ծախս, մլն. դրամ	Սանիտարական մաքրման ծախս մլն. դրամ
	Բնակչություն	Տնտեսվարող սուբյեկտներ			
1-ին տարի	40,0	35,0	-	140	13,0
2-րդ տարի	41,0	350	-	150	14,0
3-րդ տարի	42,0	36,0	-	169	16,0
4-րդ տարի	43,0	37,0	-	170	18,0

5-րդ տարի	45,0	40,0	-	171	21,0

գ) Ընդհանուր ծախս և եկամուտ

Պլանավորման տարածքում աղբահանության և թափոնների կառավարման նախատեսված եկամուտների ու ծախսերի ընդհանուր պատկերը.

	Եկամուտներ, մլն դրամ	Ծախսեր, մլն. դրամ	Տարբերություն, մլն. դրամ
1-ին տարի	75	140,0	65,0
2-րդ տարի	76	150,0	64,0
3-րդ տարի	78	187,0	109,0
4-րդ տարի	80	204,0	124,0
5-րդ տարի	85	230,0	145,0

դ) Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման նախատեսված ինքնարժեքը

Կոշտ թափոնների կառավարման նախատեսված ինքնարժեքը՝ ըստ հիմնական հոսքերի.

	Կոշտ կենցաղային թափոն
Աշխատուժ, մլն. դրամ/տարի	146
Արտահագուստ և գործիքներ, հազ. դրամ/տարի Տեխնիկա շահագործում և պահպանում	560
Վառելիքի ծախս մլն. դրամ/տարի	23
Աղբամանների շահագործում և պահպանում մլն. դրամ/տարի	0,8
Վարչական ծախսեր, մլն. դրամ/տարի	29
Բնապահպանական հարկ մլն. դրամ/տարի	1,1
Թափոնի գոյացում, տոննա/տարի	7480
Մեկ անձի կողմից գոյացվող թափոնի քանակ, կգ/տարի	94
Մեկ անձի հաշվով ինքնարժեք, դրամ/մարդ	350